

Uitleg en verkondiging Markus 1, 12-15 Maranathakerk zondag 21 februari 2021 1^e 40dagentijd

Lieve mensen, gemeente van Jezus Christus

We staan aan het begin van de veertigdagentijd, de tijd van voorbereiding op Pasen, de tijd waarin we in het bijzonder nadenken over de weg, die wij te gaan hebben in navolging van Jezus. Het is een tijd van inkeer. We worden opgeroepen om voor die inkeer de tijd en de ruimte te nemen.

We doen dat in een tijd waarin we meer dan ooit op onszelf zijn teruggeworpen door de gevolgen van de wereldwijde corona-pandemie. Ons leven is danig in de war gegooid en veel activiteiten zijn tot stilstand gekomen. Het zijn de omstandigheden, die ons als het ware dwingen om na te denken over de weg, die we naar de toekomst willen gaan. Want die toekomst staat op het spel door de wijze waarop wij met elkaar, met de natuur, met de dieren, met de aarde, de schepping omgaan.

Die toekomst stond al op het spel door de klimaatcrisis vanwege o.a. vanwege de opwarming van de aarde. Misschien dat de corona-pandemie, die ook alles te maken heeft met de omgang van de mens met de natuur/de dieren ons extra bewust heeft gemaakt van wat wij mensen aanrichten en stuk maken en wat ons te doen staat met het oog op een toekomst van een bewoonbare en leefbare aarde.

De urgentie daarvan is ons deze maanden meer dan duidelijk geworden. En hopelijk zal dat gevoel van urgentie ons de komende tijd helpen om metterdaad stappen te zetten die daadwerkelijk ruimte scheppen voor toekomst. Leer ons te luisteren naar verhalen van hoop die ons concreet een weg laten zien die het dreigende tij kan keren en een verandering op gang kan brengen, waarin leven en samenleven ten volle kan gedijen.

Ook Markus vertelt een verhaal van hoop op Licht en Leven in een wereld vol donker en dood. Hij noemt zijn verhaal over Jezus Christus dan ook Evangelie : d.w.z. goede boodschap. Met die goede boodschap wil Markus een ander geluid laten horen in een wereld waarin het helemaal niet goed gaat. Markus schrijft zijn evangelie in tijden van een afschuwelijke oorlog van de Romeinen tegen de joden in Galilea en Judea. Die oorlog laat een spoor van verwoesting achter in het land en het centrum Jeruzalem met de tempel wordt volledig verwoest. In zijn evangelie wil Hij laten horen, dat de zachte krachten van liefde vrede en recht het zullen winnen van de harde krachten van geweld en terreur. Ook al lijkt het er in de wereld van zijn dagen bepaald niet op. Het geweld en de terreur van de Romeinen houdt de mensen gevangen in angst en wanhoop.

In die wereld wil Hij een verhaal van hoop vertellen, hoe kwetsbaar dat verhaal ook is. Het is geen triomfantelijk verhaal, dat hij vertelt. Maar een verhaal dat weet heeft van diepte, van lijden, van nederlagen, van breken en gebroken worden, van vallen, maar ook een verhaal van hoogte, van vreugde, van helen, van opstaan. Niet angst, maar hoop doet leven en vertrouwen op de kracht van liefde en ontferming, van recht en solidariteit; vertrouwen dat de zachte krachten er toe doen.

Je niet laten beheersen door angst, maar leven met hoop en vertrouwen - daarover gaat het ook in de lezing van vandaag: het verhaal van de verzoeking van Jezus in de woestijn. Markus vertelt dat verhaal op eigen wijze, kort en bondig.

Voordat Jezus in Gods Naam met zijn opdracht als Messias begint, wordt hij door de Geest op zichzelf terug geworpen om nog een s goed na te denken over wat Hem te doen staat. Want nu gaat het werkelijk beginnen, waarvoor Hij zich met hart en ziel zal inzetten: de verkondiging in woord en daad van Gods Koninkrijk van vrede. Daar is het Hem in Gods Naam allemaal om begonnen.

Maar nu het op beginnen staat, vliegt het Hem ook aan en overvalt angst, twijfel, onzekerheid Hem. Hij worstelt met vele vragen: moet ik het wel doen? Wat doe ik mijzelf aan? Heeft het wel zin in deze wereld? Zijn de tegenkrachten, die de weg naar de vrede en de gerechtigheid van het Koninkrijk blokkeren, niet veel

sterker? Houd ik het wel vol? Waar haal ik de kracht vandaan? Vragen bestormen hem. Niets menselijks is Jezus vreemd.

In het verhaal wordt Hij ook letterlijk op zichzelf terug geworpen. Hij zit in het niemandsland van de woestijn, de lange leegte. Woest, onherbergzaam Niemand te zien om mee te praten, te overleggen, bemoedigd te worden. Niemand te zien. Helemaal alleen moet Jezus nu de beslissing nemen over de weg in zijn leven. Stem en tegenstem klinken in zijn hoofd en om hem heen wordt hij geconfronteerd met de harde werkelijkheid. Want de leegte van het onherbergzame niemandsland blijkt gevuld met wilde beesten.

Psalm 91 die in de traditie van de kerk bij deze zondag hoort, heeft het niet alleen over stenen waaraan je je kunt stoten, maar ook over leeuwen en adders, roofdieren en slangen: brute krachten, die je verscheuren en sluwe gladakkers, die je bijten en vergiftigen.

Het is een bedreigd bestaan, daar in de woestijn. Bedreigd, want in de woestijn heerst de wet van de jungle: het recht van de sterkste en dat de één zijn dood, de ander zijn brood is. En er is geen uitweg te zien, de lange leegte. En als geen ander weet Jezus dat zo ook in de samenleving van mensen kan toegaan, ja toegaat: Het is in de samenleving ook vaak bij de beesten af wat mensen elkaar kunnen aandoen: ze verscheuren en bijten en vergiftigen elkaar op allerlei manieren. Het tart iedere fantasie. De vernietigende en bedreigende krachten en machten zijn ook in de samenleving legio en gaan hun ongekende gang.

Dat is bang van te worden. Daar in het onherbergzame niemandsland te midden van de wilde beesten beseft Jezus dat maar al te goed. En die angst slaat ook Hem om het hart. En laten we wel wezen: die angst is akelig reëel.

En de grootste verzoeking is dan om je daarbij neer te leggen, je neer te leggen bij de beestachtigheid, die de menselijke samenleving in vele variaties telkens weer bedreigt en maar de andere kant op kijken of je ogen en oren dicht doen, als het andere mensen treft. De grootste verzoeking is om die machten en krachten, die het leven verzieken, verpesten, bedreigen, stuk maken maar hun gang te laten gaan en stil te blijven zitten waar je zit en je niet te verroeren. En dat in de stille hoop, dat jij geen wolven en beren op je weg tegen komt, dat het jou niet treft, dat jij de dans ontspringt.

Kortom de grootste verzoeking, waar Jezus voor staat, is om zijn opdracht in Gods Naam terug te geven: zijn opdracht om het Evangelie van Gods Koninkrijk van vrede in woord en daad te verkondigen onder mensen.

Zijn grootste verzoeking is om in het licht van de harde werkelijkheid om hem heen het geloof in Gods toekomst van vrede en recht op te geven. Om zijn inzet voor een menswaardige toekomst op te geven, omdat de werkelijkheid zo weerbarstig is en de tegenkrachten zo sterk en gewelddadig. En dat is bepaald niet irreëel. Één zin verder in het Evangelie vertelt Markus dat diezelfde verkondiging en inzet voor Gods Rijk van vrede en recht Johannes de Doper de kop zal kosten.

Nee zo gek is die stem van Satan, die innerlijke tegenstem niet, die Jezus wil weerhouden van zijn opdracht in Gods Naam. Satan praat heel rationeel en zijn analyse is bepaald niet buiten de werkelijkheid. Integendeel, hij lijkt alle gelijk van de wereld te hebben.

Ook vandaag nog is er alle reden om bang te zijn van de wilde beesten. Het visioen van Jesaja, waarin wilde beesten en zachtvaardige dieren en mensen in vrede met elkaar leven is nog ver weg. Satan maakt bange mensen van ons. Satan maakt ons tot mensen, die in hun doen en laten beheerst worden door angst. Angst voor leven en samenleven, angst voor andere mensen, angst voor de toekomst.

Jezus weerstaat de verzoeking en laat zich niet beheersen/overheersen door angst. Natuurlijk ook hij is bang voor de wilde beesten, maar hij laat er zich niet door overheersen en niet weerhouden om er iets

tegen te doen. Hij leeft niet beheerst door angst, maar leeft uit vertrouwen in God, in Gods nabijheid en inzet. Engelen zorgen voor hem, Engelen dienen hem, engelen zijn als diakenen voor hem staat er letterlijk. Engelen zijn bijbels teken van Gods nabijheid en aanwezigheid, zij zijn de doorgevers van de Gods boodschap, Gods Woorden onder mensen. Engelen dienden hem wil in dat licht zeggen: ook te midden van de wilde beesten en in de onherbergzaamheid van de harde werkelijkheid weet Jezus zich gedragen door God, door Gods liefde en zorg en bemoedigd door Gods boodschap, Gods Woorden, die ons telkens weer opnieuw vol hoop vertellen dat er toekomst is: dat vrede en verzoening, liefde en ontferming, recht en menswaardigheid toekomst hebben.

En dat vertrouwen is voor Jezus de basis om de verzoeking van Satan in ons te weerstaan om je door angst te laten beheersen. Lied 538 brengt dat prachtig onder woorden:

Een mens te zijn op aarde in deze wereltijd
dat is de Geest aanvaarden, die naar het leven leidt
de mensen niet verlaten, Gods Woord zijn toegedaan
dat is op deze aarde de duivel/ het kwade wederstaan.

Vanuit dat vertrouwen aanvaardt Jezus vol hop de opdracht om het Evangelie van Gods Rijk van vrede en recht in woord en daad te verkondigen.

Dat is ook onze opdracht in ons leven als gemeente. Ook wij mogen ons geroepen weten om in de onherbergzame harde werkelijkheid en te midden van de wilde beesten, die de samenleving dreigen te verscheuren en te vergiftigen, te vertellen, dat er hoop is . Hoop op een toekomst van vrede en verzoening, van liefde en ontferming, van gerechtigheid en menswaardigheid.

Zeker we moeten daarbij onze angsten niet ontkennen. We leven in een samenleving, waarin de angst op vele manieren heel reëel aanwezig is, mensen tegen elkaar opzet. We zien het om ons heen gebeuren in politieke stromingen, die angst tot uitgangspunt maken van het beleid dat zij voorstaan. Maar op basis van angst is geen menswaardige samenleving te bouwen. Nee angst maar er ons niet door laten overheersen. Want angst heeft geen toekomst. Nee angst is benauwend, niet bevrijdend. Hoop is dat wel.

Laten we als gemeente in Gods Naam die hoop vasthouden en doorgeven. Met het hoopvolle verhaal van het Rijk dat komt, het Rijk dat Jezus onder ons heeft zichtbaar gemaakt. Een hoopvol verhaal, maar geen verhaal om triomfantelijk te vertellen. Het is een kwetsbaar verhaal van vallen en opstaan, van lijden en opstanding.

Hoop - aldus een gedicht van Vaclav Havèl-

Hoop hangt niet af van wat er in de wereld gebeurt
Is niet te voorspellen of vooruit te zien.
Hoop is ergens voor werken, omdat het goed is.

Hoop is niet hetzelfde als optimisme
evenmin de overtuiging dat iets goed zal aflopen
wel de zekerheid, dat iets zinvol is
ongeacht de afloop, ongeacht het resultaat.

Laat ons die hoop op het Rijk dat komt uitdragen in vertrouwen, dat God ons op die weg draagt en dient.

Amen.